

Balmes, filòsof esquifit

Per al *Diccionari de la literatura catalana*, Jaume Balmes era publicista, tractadista literari i poeta, no se'l pot etiquetar de filòsof.

Ni pany ni clau

Quan la Marguerite d'*El gat* es renta a la banyera de casa tanca la porta, segons Quaderns Crema-Lluís Maria Todó, amb pany i clau. Segons Simenon, la tanca amb el pestell ("verrou").

Els fa venir i no vénen

L'Àlícia d'*A través del mirall* surt del bosc ocupat per un nombrós exèrcit format per uns soldats maldestres que ensepeguen i cauen els uns damunt dels altres, i arriba a una clariana on troba el Rei Blanc, que li crida content: "Els he enviat a tots!" ("I've sent them all!"). L'edició labutxaca-Salvador Oliva assegura que el rei crida "Els he fet venir tots!", però si no són amb ell, no pot pas dir que els ha fet venir.

Antoni Maria Sbert perd pes

L'índex dels *Dietaris* de Joan Estelrich, volum publicat per Quaderns Crema, diu que Sbert i Massanet es deia Antoni, quan es deia Antoni Maria, i que en parla a la pàgina 365, entre altres. En aquesta pàgina no hi és. En contrapartida, en parla a les pàgines 356 i 359, absents de l'índex.

Se'n va el sentit

El DIEC2 estableix que l'accepció 2.1 del verb *guardar*, "no deixar que se'n vagi (algú o alguna cosa)", inclou, a més dels escaients exemples "guardar un presoner; guardar un criat, un mosso", aquest darrer: "guardar còpia d'una carta". La bajanada prové de reduir la definició fabriana, que indicava, a més, "retenir, mantenir". Enciclopèdia i el GD62, no només no han escurçat la definició fabriana, sinó que la van estimar, bo i afegint-hi el verb "conservar", per deixar així més clar encara el sentit que té l'exemple.

Josep M. Espinàs converteix 'Una vida articulada', tria de fragments dels seus articles, en un dietari

Josep M. Espinàs (Barcelona, 1927) ha convertit, sense premeditar-ho, l'antologia *Una vida articulada* (La Campana), tria de fragments de les seves columnes, en una mena de dietari personal. Ho declara en el pròleg: "Rellegint ara *Una vida articulada*, m'adono que sense voler-ho aquests retalls de literatura ocasional s'han convertit en un teixit, una mena de dietari personal".

L'article que obre el recull, publicat el 1976, ho confirma: "Ara ja tinc l'esperança que aquell José María Espinàs, que va néixer el 7 de març de 1927, no morirà mai". Aquell 1976 va ser autoritzada la inscripció dels noms catalans al registre civil i, com que l'articulista pensava morir com a Josep Maria, el José María passava a l'eternitat dels llimbs.

La relació de l'articulista amb la vida, la tensió constant entre el jo i el món, com apunta Jordi Graupera (Barcelona, 1981), professor de filosofia al Saint Francis College de Brooklyn, és el que mostra l'antologia. Segons Graupera, és una guerra desigual, condicionada per la fragilitat d'aquest jo i la potència de l'absurd del món.

No podem pensar, però, en una derrota. Com diu Graupera, la visió que té Espinàs del món expressa un optimisme envejable perquè en l'acte d'articular la vida davant del no-res hi ha d'haver, per força, esperança o, si més no, una mica d'alegria. "És —escriu Graupera— edificar afirmant". I edifica perquè converteix la descripció de notícies concretíssimes, del món o del seu camp de visió, en la seva particular manera d'obstruir l'avançament de l'absurd.

"És —conclou— una resistència individual que ell transforma en col·lectiva". Per a Graupera, aquí hi ha una de les claus d'Espinàs.

Potser més que cap altre, diu Espinàs per la seva banda, aquest llibre ha nascut de mirar la vida i intentar explicar-la, "una mica cada dia, durant 36 anys".

Explicar-la a través d'una articulació, de l'articulació de dues peces, l'observació i l'opinió, bo i "utilitzant, per explicar-me, una eina molt modesta: unes quantes ratlles de diari", afegeix.

L'escriptor escriu sis articles a la setmana des del 23 d'abril de 1976, el dia que va aparèixer el diari *Avui*. Els primers 23 anys, ho va fer a l'*Avui* i de fa més de 13 anys, a *El Periódico*. Són ja més d'onze mil articles.

El columnista i l'editora, Isabel Martí, han repassat tot aquest material per fer-ne la selecció. No van treballar amb criteri preestablert. Això sí, tots els textos triats havien de mantenir un interès positiu, és a dir, superar el pas del temps. El muntatge segueix l'ordre cronològic. S'hi indica l'any, però no el dia, i tampoc no s'han conservat els títols dels articles, fet que reforça la sensació de dietari personal del conjunt. La idea, diu l'editora, és que el lector pugui llegir el llibre com un dietari o recull de pensaments i observacions de Josep M. Espinàs, anotats entre el 1976 i el 2012.

Josep M. Espinàs publica el recull d'articles periodístics *Una vida articulada*, en La Campana.